

Επαναληπτικό διαγώνισμα στα Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Γ' Λυκείου
(για τα τμήματα διετούς προετοιμασίας)

ΟΝΟΜΑ: _____
ΗΜ/ΝΙΑ: Παρασκευή, 25 /7/ 2025 **ΤΜΗΜΑ:** _____

Βαθμός %
☺

Διδαγμένο κείμενο

Απόσπασμα 1^ο • Πλάτωνος, Πολιτεία 518b-519a.

Δεῖ δὴ, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τὴν παιδείαν οὐχ οἶαν τινὲς ἐπαγγελλόμενοί φασιν εἶναι τοιαύτην καὶ εἶναι. Φασὶ δέ που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέσθαι, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες.

Φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη.

Ὁ δέ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνούσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατόν ἦν ἄλλως ἢ σὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτωδούς, οὕτω σὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιοκτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ' εἶναί φαμεν τὰγαθόν. Ἦ γάρ;

Απόσπασμα 2^ο • Πλάτωνος, Πολιτεία 519b-520a.

Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθόν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὰν ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

Τὸ ποῖον δὴ;

Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το πρώτο (1^ο) διδαγμένο κείμενο: (μον. 6)

- α. Η παιδεία είναι τέτοια όπως την λένε ορισμένοι που ασχολούνται επαγγελματικά με αυτή.
β. Ο καθένας έχει μέσα του τη δύναμη να μαθαίνει και το κατάλληλο για τη μάθηση ὄργανο.
γ. Το Ἀγαθόν είναι το πιο φωτεινό από το ὄν, λαμπρότερο από καθετί που υπάρχει.

A2. Με βάση το δεύτερο (2^ο) απόσπασμα να επιλέξετε την σωστή από τις προτεινόμενες απαντήσεις και να την γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο. (μον. 4)

α. «ἦν δ' ἐγώ»: Το νοηματικό υποκείμενο του ρήματος, το πρόσωπο δηλαδή που μιλά στη συγκεκριμένη περίπτωση, είναι ...	- ο Πλάτων. - ο Σωκράτης. - ο Γλαύκων.
β. «Τὸ αὐτοῦ καταμένειν»: με το τοπικό «αὐτοῦ» νοεῖται...	- ο χώρος ἐντός του σπηλαίου. - ο χώρος ἐκτός του σπηλαίου. - η διαδικασία της ἀνάβασης που επιχειρεῖ ο ἐλευθερωμένος δεσμώτης.

Μονάδες 10

B1.α. «Δεῖ δὴ, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθὴ· τὴν παιδείαν οὐχ οἶαν τινὲς ἐπαγγελλόμενοι φασὶν εἶναι τοιαύτην καὶ εἶναι. Φασὶ δέ που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέναι, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες.»:

— Με βάση το παραπάνω απόσπασμα του πρώτου (1^{ου}) κειμένου να αναδείξετε την άποψη που εκφράζεται από τον συγγραφέα σχετικά με τη **διαδικασία της μάθησης** και να γράψετε έναν (1) **εκφραστικό τρόπο** με τον οποίο αισθητοποιείται η θέση αυτή. (4 μονάδες)

B1.β. «Ὁ δέ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνούσαν ἐκάστων δυνάμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατόν ἦν ἄλλως ἢ σὺν ὄλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω σὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ το γιγνομένου περιεκτέον εἶναι»:

— «περιακτέον»: Ορίζοντας την έννοια της «**περιαγωγής**» να αναπτύξετε δυο (2) **εκφραστικούς τρόπους** με τους οποίους αναδεικνύεται στο παραπάνω χωρίο η έννοια της «μεταστροφής».

(6 μονάδες)

Μονάδες 10

B2. Βασιζόμενοι στο δεύτερο (2^ο) απόσπασμα από την πλατωνική *Πολιτεία*, αλλά και στο παρακάτω κείμενο, να συγκρίνετε τη σχέση ορθής πολιτικής και φιλοσοφίας, παρουσιάζοντας και τον ρόλο των πεπαιδευμένων ανθρώπων στην άσκηση της χρηστής διακυβέρνησης.

Ισοκράτους Παναθηναϊκός, (12) 132-133: Ο Ισοκράτης στο συγκεκριμένο απόσπασμα παραθέτει τις απόψεις του σχετικά με τη φύση των πολιτευμάτων αλλά και την ιδανική διακυβέρνηση.

«Εγώ όμως επιμένω, ότι τρία και μόνα είδη πολιτευμάτων υπάρχουν, η ολιγαρχία, η δημοκρατία και η μοναρχία· όσοι τώρα κατοικούν σε χώρες με ένα απ' αυτά τα πολιτεύματα και συνηθίζουν να διορίζουν εις τα αξιώματα και στις άλλες θέσεις τους ικανώτατους πολίτες και που εννοούν να χειρισθούν τις υποθέσεις του κράτους άριστα και δικαιοτάτα, αυτοί, οποιονδήποτε κι' αν είναι το πολίτευμα, έχω τη γνώμη ότι θα χειρίζονται ορθά και τα εσωτερικά και τα εξωτερικά ζητήματα· όσοι όμως χρησιμοποιούν σ' αυτές τις θέσεις τους πλέον θρασεῖς και κακούς ανθρώπους που για τα κρατικά συμφέροντα αδιαφορούν, ενώ είναι έτοιμοι να υποφέρουν ότιδήποτε, φτάνει να χρηματίζονται οι ίδιοι, αυτών οι πόλεις είμαι βέβαιος, ότι θα κυβερνώνται με τρόπον όμοιο με την κακοήθεια των κυβερνώντων· και όσοι τέλος δεν το κάνουν αυτό, ούτε το προηγούμενο που ανέφερα, παρὰ όταν μεν δεν έχουν τίποτε να φοβηθούν, δίνουν κατά το πλείστον τα αξιώματα στους πολιτικούς που ξέρουν και τους κολακεύουν, ενώ όταν τους πιάσει ο φόβος, τότε καταφεύγουν στους καλύτερους και τους πιο μυαλωμένους, αυτοί είμαι βέβαιος θα πηγαίνουν εναλλάξ πότε προς το χειρότερο και πότε προς το καλύτερο.»

Μετάφραση Ε. Πανέτσος

Μονάδες 10

B3. «**περιακτέον**»: Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου με **ουσιαστικά** (απλά ή σύνθετα), ετυμολογικά συγγενή με το ρήμα «(περι)ᾄγομαι» από το οποίο προέρχεται το εν λόγω ρηματικό επίθετο, ώστε να ολοκληρωθεί σωστά το νόημά τους:

α. Ο της θερινής παράστασης του Εθνικού Θεάτρου θα είναι ένα πολύ ηχηρό όνομα της τηλεόρασης, ένας σημαντικός ηθοποιός με σπουδαία εμπειρία σε όλα τα είδη της δραματικής τέχνης. Τού άξιζε λοιπόν ο κεντρικός ρόλος!

β. Αναμένω τα αποτελέσματα των φετινών Εξετάσεων με μεγάλη

γ. Δε θα απαντήσω στις χοντράδες που μου λες, καθώς δεν μου το επιτρέπει η μου!

δ. Η φετινή αγροτική του νησιού μας ήταν πολύ περιορισμένη λόγω της παρατεταμένης ξηρασίας.

ε. Έλκω την μου από ένα απομακρυσμένο, ορεινό χωριό της Ευρυτανίας.

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη.

- α. Όπως ομολογεί ο ίδιος ο Πλάτωνας στην 7^η Επιστολή του, όταν ήταν ακόμη νέος φιλοδοξούσε να ασχοληθεί με την πολιτική.
- β. Η διαλεκτική (φιλοσοφία) αποτελεί την προτεινόμενη αγωγή των φυλάκων από τα 30 έως τα 35 τους χρόνια.
- γ. Οι φύλακες είναι υποχρεωμένοι να συντηρούν οικονομικά τις άλλες δύο τάξεις στην ιδανική Πολιτεία.
- δ. Ο Πλάτων θα πρέπει να ολοκλήρωσε το σύγγραμμά του *Πολιτεία* γύρω στα 374 π.Χ., όμως ο δραματικός χρόνος του έργου, ο χρόνος δηλαδή κατά τον οποίον υποτίθεται ότι διεξάγεται ο διάλογος, είναι το 421 π.Χ.
- ε. Ο Πλάτων απογοητεύτηκε πλήρως από τη δημοκρατία μετά την καταδίκη του Σωκράτη.

Μονάδες 10

Αδίδακτο Κείμενο

Γοργίου, Ελένης ἐγκώμιον, §§ 6-11, fragmenta

The Encomium on Helen, by Gorgias, transl. LaRue Van Hook, The Classical Weekly, Vol. 6, No. 16 (1913),
Johns Hopkins University Press, pp. 122-123.

Το Ελένης ἐγκώμιον, ένα από τα ελάχιστα έργα σοφιστών που σώζονται ολόκληρα, αφορά στην "υπεράσπιση" της Ωραίας Ελένης για την πράξη της εγκατάλειψης του συζύγου της. Ο λόγος του Γοργία όμως δεν είναι ρητορικός, αλλά βαθύτατα φιλοσοφικός. Ο σοφιστής ανάγει ένα μεμονωμένο περιστατικό σε «μελέτη περίπτωσης» για να προβληματίσει τον αναγνώστη για το πως θα ενεργούσε ο ίδιος στη θέση της δράστριας...

Ο Γοργίας αναλαμβάνει να αποδείξει ότι η Ελένη δεν ευθύνεται που ακολούθησε τον Πάρη, όποιος και αν ήταν ο λόγος. Απαριθμούνται τέσσερις παράγοντες στους οποίους θα μπορούσε να αποδοθεί η ευθύνη για την απόφασή της. Στο απόσπασμα συζητείται διεξοδικά ένα από τα ενδεχόμενα αυτά.

[6] ἡ γὰρ Τύχης βουλήμασι καὶ θεῶν βουλευμάσι καὶ Ἀνάγκης ψηφίσμασιν ἔπραξεν ἃ ἔπραξεν, ἡ βία ἄρπασθεῖσα, ἡ λόγοις πεισθεῖσα, «ἡ ὅψει ἐρασθεῖσα»*. (...) Εἰ οὖν τῇ Τύχῃ καὶ τῷ θεῷ τὴν αἰτίαν ἀναθετέον καὶ ἀποδοτέον, ἡ τὴν Ἑλένην τῆς δυσκλείας ἀπολυτέον. (...) [8] Εἰ δὲ λόγος ὁ πείσας καὶ τὴν ψυχὴν ἀπατήσας, οὐδὲ πρὸς τοῦτο χαλεπὸν ἀπολογήσασθαι καὶ τὴν αἰτίαν ἀπολύσασθαι ὧδε. Λόγος δυνάστης μέγας ἐστίν, ὃς σμικροτάτῳ σώματι καὶ ἀφανεστάτῳ θειότατα ἔργα ἀποτελεῖ· δύναται γὰρ καὶ φόβον παῦσαι καὶ λύπην ἀφελεῖν καὶ χαρὰν ἐνεργάσασθαι καὶ ἔλεον ἐπαυξῆσαι. Ταῦτα δὲ ὡς οὕτως ἔχει δεῖξω· [9] δεῖ δὲ καὶ δόξῃ δεῖξαι τοῖς ἀκούουσι· τὴν ποίησιν ἄπασαν καὶ νομίζω καὶ ὀνομάζω λόγον ἔχοντα μέτρον· ἥς τοὺς ἀκούοντας εἰσῆλθε καὶ φρίκη περίφοβος καὶ ἔλεος πολύδακρυς καὶ πόθος φιλοπενθής*, ἐπ' ἄλλοτρίων τε πραγμάτων καὶ σωμάτων εὐτυχίαις καὶ δυσπραγίαις ἰδιὸν τι πάθημα διὰ τῶν λόγων ἔπαθεν ἡ ψυχὴ. Φέρε δὴ πρὸς ἄλλον ἀπ' ἄλλου μεταστῶ λόγον. [10] Αἱ γὰρ ἔνθεοι διὰ λόγων ἐπῳδαὶ ἐπαγωγοὶ ἡδονῆς, ἀπαγωγοὶ λύπης γίνονται· συγγινομένη γὰρ τῇ δόξῃ τῆς ψυχῆς ἡ δύναμις τῆς ἐπῳδῆς ἔθελξε καὶ ἔπεισε καὶ μετέστησεν αὐτὴν γοητεία. Γοητείας δὲ καὶ μαγείας δισσαὶ τέχναι εὗρονται, αἱ εἰσι ψυχῆς ἀμαρτήματα καὶ δόξης ἀπατήματα. [11] Ὅσοι δὲ ὅσους περὶ ὧν καὶ ἔπεισαν καὶ πείθουσι δὲ ψευδῇ λόγον πλάσαντες. Εἰ μὲν γὰρ πάντες περὶ πάντων εἶχον τῶν τε παροιχομένων μνήμην τῶν τε παρόντων ἔννοιαν τῶν τε μελλόντων πρόνοιαν, οὐκ ἂν ὁμοίως ὁ λόγος ἡπάτα.

 ἡ ὅψει ἐρασθεῖσα: ἡ ἐπειδὴ (τον) ἐρωτεύθηκε για την εξωτερική (του) εμφάνιση, την εικόνα του.
πόθος φιλοπενθής: πόθος γεμάτος λαχτάρα

Γ1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα του κειμένου: «ἡ γὰρ Τύχης βουλήμασι καὶ θεῶν βουλευμάσι καὶ Ἀνάγκης ψηφίσμασιν ... δεῖ δὲ καὶ δόξῃ δεῖξαι τοῖς ἀκούουσι.» (από τις §§ 6-9) Μονάδες 20

Γ2. Να εντοπίσετε στο παραπάνω κείμενο, τέσσερις (4) **λόγους** στους οποίους θα μπορούσε να αποδοθεί η πράξη της Ελένης να ακολουθήσει τον Πάρη (§ 6). Έπειτα να παρουσιάσετε πώς **ορίζεται** η **ποίηση** από τον Γοργία και ποια η **επίδραση** που ασκεί στην ψυχή αυτών που την ακούουν (§9). Μονάδες 10

Γ3.α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους ζητούμενους **τύπους** για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου. (3 μονάδες)

- **δείξαι:** το **απαρέμφατο** του **Ενεστώτα** στην **ενεργητική** φωνή.
- **μεταστῶ:** το β' ενικό της **Προστακτικής** του **Ενεστώτα** και του **Αορίστου β'** της ίδιας φωνής.

Γ3.β. «Εἰ οὖν τῇ Τύχῃ καὶ τῷ θεῷ τὴν αἰτίαν ἀναθετέον καὶ ἀποδοτέον, ἢ τὴν Ἑλένην τῆς δυσκλείας ἀπολυτέον»: Να εντοπίσετε στο παρόν απόσπασμα τα **ρηματικά επίθετα** δύο (2) **σύνθετων** ρημάτων της β' συζυγίας · να κλίνετε τον **ενικό** της **Ευκτικής** του **Αορίστου** των ρημάτων αυτών, στην **ενεργητική φωνή**. (6 μονάδες)

Γ3.γ. Να γράψετε στο τετράδιό σας την ορθή από τις προτεινόμενες απαντήσεις: (1 μονάδα)

— Στη φράση «ἰδίον τι πάθημα διὰ τῶν λόγων ἔπαθεν ἡ ψυχὴ», η **διάθεση** που δηλώνεται από το ρήμα **ἔπαθεν** είναι :

1. ενεργητική 2. μέση 3. παθητική 4. ουδέτερη

Μονάδες 10

Γ4.α. Να γράψετε τις προτάσεις που εντοπίζονται στο παρακάτω απόσπασμα · να αναγνωρίσετε το **είδος** τους και να δικαιολογήσετε την **έγκλιση** της **εκφοράς** τους. (4 μονάδες)

— φέρε δὴ πρὸς ἄλλον ἀπ' ἄλλου μεταστῶ λόγον. Αἱ γὰρ ἔνθεοι διὰ λόγων ἐπῳδαὶ ἐπαγωγοὶ ἡδονῆς, ἀπαγωγοὶ λύπης γίνονται.

Γ4.β. Να εντοπίσετε ένα (1) **σχῆμα λόγου** σε καθεμιά από τις παρακάτω φράσεις. (2 μονάδες)

— Λόγος δυνάστης μέγας ἐστίν.

— Ταῦτα δὲ ὡς οὕτως ἔχει δείξω.

Γ4.γ. Να γράψετε το **ρήμα** της εκφοράς των παρακάτω προτάσεων και να χαρακτηρίσετε την σύνταξή της μεν **πρώτης (I)** ως **προσωπική** ή **απρόσωπη**, ενώ της **δεύτερης (II)** ως **ενεργητική** ή **παθητική**. (2 μονάδες)

Στη συνέχεια, να **αντικαταστήσετε** τη σύνταξη του ρήματος στη **δεύτερη (II)** κύρια, από την άλλη σύνταξη. Ποιο είναι τελικά το πρόσωπο που ενεργεί στην πρόταση; Να δικαιολογήσετε την αρχική επιλογή της σύνταξης από τον ρήτορα. (2 μονάδες)

— **I.** Οὐδὲ πρὸς τοῦτο χαλεπὸν ἀπολογήσασθαι καὶ τὴν αἰτίαν ἀπολύσασθαι ὧδε.

— **II.** Γοητείας δὲ καὶ μαγείας δισσαὶ τέχναι εὗρονται.

Μονάδες 10

Εν Δυνάμει
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ευχόμαστε επιτυχία! ΉΡΡΩΣΘΕ και ... Καλό Καλοκαίρι !!!